

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

ΠΑΝΤΣΑΒΑΤΙ

○ Ράμα ήθελε να μείνει στο Παντσαβάτι, δίπλα στον ποταμό Γκοντάβαρι, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Έτσι, καθώς ήταν ξαπλωμένος και αναπαύονταν στη δροσερή σκιά ενός μεγάλου δέντρου, φώναξε κοντά τον αδελφό του και του είπε: «Αδελφέ μου Λάξμανα! Διάλεξε έναν όμορφο και βολικό τόπο σ' αυτή την περιοχή και ανάγειρε μια χαριτωμένη καλύβα, όσο ωραία εσύ θέλεις.»

Ο Λάξμανα δέχθηκε αυτή την εντολή σαν ένα στυλέτο που τον κάρφωσε. Δεν μπορούσε να αντέξει τον πόνο της αγωνίας του. Έπεσε στα πόδια του Ράμα αναστατωμένος. Του είπε: «Πες μου, τι έγκλημα διέπραξα, για να αξίζω αυτή την άσπλαχνη εντολή;»

Η Σίτα και ο Ράμα ξαφνιάστηκαν μ' αυτή την απροσδόκητη αντίδρασή του. Ο Ράμα του είπε: «Λάξμανα, ειλικρινά δεν καταλαβαίνω τι είναι αυτό που σε στενοχώρησε και σε τάραξε τόσο πολύ. Έχεις ποτέ ακούσει από εμένα κάποιο σκληρό ή άσπλαχνο λόγο; Έχω παραλογισθεί τόσο, ώστε να εκφέρω σκληρούς και δυσάρεστους λόγους σε σένα ή σε κάποιον άλλον; Εσύ με προσέχεις, με φροντίζεις και με υπηρετείς ολόψυχα. Πώς μπορώ εγώ λοιπόν να σου μιλήσω και να σου συμπεριφερθώ άσπλαχνα; Η στενοχώρια σου είναι λανθασμένη και χωρίς νόημα. Στο κάτω-κάτω εγώ τι σου είπα να κάνεις; Σου είπα μονάχα αυτό: Διάλεξε όποιο σημείο σου αρέσει και ανάγειρε εκεί μια καλύβα για εμάς να κατοικήσουμε. Έτσι δεν είναι;»

Τότε ο Λάξμανα έκλεισε τα αυτιά του με τις παλάμες του και διαμαρτυρήθηκε έντονα: «Ράμα! Ράμα! Δεν αντέχω να ακούω αυτά τα λόγια.» Ο Ράμα ξαφνιάστηκε με την αντίδρασή του, αλλά ο Λάξμανα στέκονταν μπροστά του με ενωμένες τις παλάμες ικετεύοντάς τον: «Κύριέ μου! Δεν υπάρχει κάποιος μέσα μου να πει 'εγώ'. Ο μοναδικός θησαυρός μου, η μοναδική περιουσία μου είναι η Σίτα και ο Ράμα. Δεν έχω δικές μου επιθυμίες. Δεν έχω δική μου θέληση. Η επιθυμία μου και η θέλησή μου είναι η επιθυμία του Ράμα, η θέληση του Ράμα, η εντολή του Ράμα. Το να υπακούω

σ' αυτήν είναι η επιθυμία μου, η θέλησή μου. Είμαι ο υπηρέτης που δεν προσβλέπει σε τίποτε άλλο, δεν τον ενδιαφέρει τίποτε άλλο. Πώς μπορώ λοιπόν να αντέξω να ακούω λόγια που περιέχουν την άσκηση της δικής μου βούλησης, όπως το να διαλέξω σύμφωνα με τις επιθυμίες μου ένα σημείο για την ανέγερση της καλύβας; Αν εγώ έχω δικές μου προτιμήσεις, πώς μπορώ να είμαι ένας αληθινός και ικανός υπηρέτης του Ράμα; Πώς μπορώ να είμαι άξιος αυτής της τιμής και αυτής της εγγύτητας και χαράς; Αυτό θα σήμαινε ότι είμαι ανάξιος να ζω πάνω στη γη και ότι η ζωή μου δεν είναι παρά άχρηστο φορτίο και όνειδος.» Ο Λάξμανα στεκόταν εκεί θρηνώντας, ανήμπορος να συγκρατήσει τους λυγμούς του.

Ο Ράμα αντιλήφθηκε την οδύνη του. Τον παρηγόρησε με τρυφερά λόγια. «Αδελφέ μου! Η καρδιά σου είναι πολύ αγνή και εξαγιασμένη. Είπα αυτά τα λόγια ακολουθώντας την τυπική εγκόσμια πρακτική και συνήθεια, αλλά μην έχεις την παραμικρή αμφιβολία ότι ο αδελφός σου δεν γνωρίζει σε βάθος την ποιότητα της ειλικρινούς σου απόλυτης αφοσίωσης. Έλα, μη στενοχωριέσαι και λυπάσαι άδικα.»

Ο Ράμα κατέκλυσε τον Λάξμανα με χαμόγελα και συνέχισε: «Αδελφέ μου, είμαι ενθουσιασμένος με την αγνότητα της αφοσίωσής σου και τη γνησιότητα της υπηρεσίας σου. Οι προθέσεις σου είναι αγαθές και εξυψωτικές. Δεν πρόκειται να σε στενοχωρήσω ποτέ ξανά με τέτοια λόγια. Απλά σου μίλησα με την κοινή γλώσσα που συνηθίζουν οι άνθρωποι· αυτό είναι όλο! Μην το παίρνεις κατάκαρδα. Έλα! Πάμε μαζί να διαλέξουμε!» Λέγοντας αυτά πήρε μαζί του τη Σίτα και τον Λάξμανα. Αφού περπάτησαν κάποια απόσταση, ο Ράμα σταμάτησε και είπε: «Ωραία! Ανάγειρε την καλύβα εδώ.»

Όταν άκουσε αυτά τα λόγια ο Λάξμανα αναφώνησε χαρούμενα: «Αχ! Είμαι αληθινά ευλογημένος. Το καθήκον μου είναι να εκτελώ τέτοιες εντολές και όχι να ασκώ τη βούλησή μου και να κάνω πράγματα από μόνος μου.» Έπεσε στα πόδια του πρεσβύτερου αδελφού του και μετά σηκώθηκε όλος χαρά και άρχισε να μαζεύει κλαδιά και κορμούς για την καλύβα που επρόκειτο να γίνει το σπιτικό τους.¹²⁶

¹²⁶ Είναι αξιοσημείωτο να παρατηρήσουμε εδώ ότι ο Ράμα, ως η Ύπατη Αρχή, ενσαρκώθηκε, για να φέρει την κάθαρση στη Γη και για να εξυψώσει το ανθρώπινο αλλά και το ζωικό βασίλειο. Στην αποστολή του αυτή δοκιμάζει όλους, ακόμη και τους συγγενείς του και τους σοφούς, παριστάνοντας τον απλό και ανήξερο ευλαβή άνθρωπο. Βλέπουμε κάθε τόσο να δοκιμάζει τους αδελφούς του, τους γονείς του, τη σύζυγό του, τους δασκάλους του, τους λάτρεις και πιστούς του, αλλά ακόμη και τους επτά σοφούς της αρχαιότητας, που τους επισκέφτηκε στα ερημητήριά τους, όπως τον Βαλμίκι, τον Βασίστα, τον Βισβάμιτρα, τον Αγκάστια, τον Γκοτάμα, τον Άτρι, τον Μπαρναντβάτζα και άλλους. Ο Ράμα ήθελε να δοκιμάσει τη σοφία τους και τη μεγάλη φήμη τους και να αποδείξει στην ανθρωπότητα και να καταγράψει στην Ιστορία την αδιαμφισβήτητη μεγαλοσύνη τους. Όλοι αυτοί οι σοφοί είχαν νικήσει

Η Σίτα και ο Ράμα αντιλήφθηκαν ότι ο Λάξμανα είχε έναν πολύ ευαίσθητο νου, μια πολύ εξευγενισμένη διάνοια. Ένωσαν μεγάλη χαρά μέσα τους, όταν αναλογίστηκαν το βάθος της πίστης και αφοσίωσής του. Η Σίτα σε πολλές περιστάσεις εξομολογήθηκε στον Ράμα ότι η ζωή της στο δάσος ήταν πολύ πιο ευχάριστη από τη ζωή στην Αγιόντσα, για το λόγο ότι ένας αδελφός σαν τον Λάξμανα συντρόφευε και υπηρετούσε τον Ράμα.

Όταν η Σίτα και ο Ράμα αντίκρισαν την καλύβα που ανήγειρε ο Λάξμανα, μαγεύτηκαν από τη χάρη της, την ευχάριστη απλότητα και βολή της και το υπέροχο στήσιμό της μέσα στο μαγευτικό τοπίο. Η Σίτα μπήκε στην καλύβα και εντυπωσιάστηκε από τη δεξιοτεχνία και το θαυμάσιο γούστο του κουριάδου της. Τον επαίνεσε, που την τελείωσε τόσο γρήγορα χρησιμοποιώντας απλά και γερά υλικά.

Οι τρεις τους περνούσαν τις μέρες τους ευτυχισμένα σ' αυτή την καλύβα. Τα νέα, ότι ο Σρι Ράμα ήρθε να κατοικήσει στο Παντσαβάτι και ότι διέμενε σε μια αχυροκαλύβα σαν τις δικές τους, απλώθηκαν σύντομα στις γύρω περιοχές. Έτσι καθημερινά ομάδες ασκητών πήγαιναν προς τα εκεί, για να προσφέρουν την ευλάβειά τους και το προσκύνημά τους. Μαζί τους επίσης έφεραν και τους μαθητές τους. Χαίρονταν το Ντάρσαν του Ράμα και είχαν την καλή τύχη να συνομιλήσουν μαζί του και να ακούσουν τα σοφά λόγια και τις συμβουλές του. Έπειτα αποχωρούσαν απρόθυμα με βαριά καρδιά και εκθειάζαν τον Ράμα, καθώς πορεύονταν πίσω στα ερημητήριά τους. Πολλοί επίσης έρχονταν με σκοπό να λύσουν τις απορίες που τους βασάνιζαν από τη μελέτη των ιερών κειμένων και για τη σωστή ερμηνεία των αρχών της ηθικής και των τελετουργικών δρώμενων. Άλλοι πάλι προσεύχονταν στον Ράμα και ζητούσαν να τους αποσαφηνίσει και να τους συμβουλέψει, αν οι ασκητικές μέθοδοι που ακολουθούσαν ήταν σωστές και ωφέλιμες. Εφόσον ο Ράμα ήταν ειδήμων και Κύριος όλων των Ντάρμα και των ασκητικών μεθόδων και λατρειών, και εφόσον γνώριζε όλα τα ιερά κείμενα και τις ιερές διδασκαλίες, οι ιερομόναχοι ικανοποιούνταν πλήρως από τις απαντήσεις και τις καθοδηγήσεις που λάμβαναν. Καθένας τους γέμιζε από ικανοποίηση και χαρά.

Επειδή αγγίξαμε το θέμα των ερωτήσεων και απαντήσεων, είναι καλό να αποσαφηνίσουμε και να κατανοήσουμε επαρκώς τα τέσσερα είδη

το 'εγώ' τους και έτσι δεν έπεσαν στην παγίδα της Μάγια του Ράμα, ούτε παρασύρθηκαν από τους επαίνους του και τα λόγια του, αλλά αντίθετα κατάλαβαν το μεγαλείο του και τον προσκύνησαν ως την Ύπατη και Αναλλοίωτη Αρχή του Παντός αναγνωρίζοντας πως οι ίδιοι ήταν απλώς εργαλεία της άπειρης Δόξας και Δύναμής Του.

Στην προκειμένη περίπτωση, και δεν είναι η πρώτη φορά, ο Ράμα δοκιμάζει τον Λάξμανα θέλοντας να φανερώσει στην ανθρωπότητα το μεγαλείο της απόλυτης και ειλικρινούς αφοσίωσής του Λάξμανα στο Πρόσωπό Του.

ερωτήσεων. Οι ερωτήσεις γενικώς κατηγοριοποιούνται σε τέσσερις ομάδες: α) επουσιώδεις ή ασήμαντες, β) κατώτερες, γ) αποδεκτές, δ) αξιέπαινες.

Οι ερωτήσεις που εγείρονται με σκοπό να παρασύρουμε κάποιον σε αντιπαράθεση και μετά να προκαλέσουμε μια ταπεινωτική ήττα σ' αυτόν, κατηγοριοποιούνται ως ασήμαντες και ευτελείς. Οι ερωτήσεις που θέτονται, για να κάνουμε επίδειξη των γνώσεών μας και της ευφυΐας μας, είναι κατώτερες ή χαμηλού επιπέδου. Οι ερωτήσεις που φανερώνουν τη διανοητική καλλιέργεια και λογική οξύνοια του ομιλητή θεωρούνται αποδεκτές ή ανεκτές και ανήκουν στην τρίτη κατηγορία. Οι ερωτήσεις όμως που εγείρονται από ειλικρινή επιθυμία, για να απαλλαγούμε από τις αμφιβολίες και τις απορίες μας, είναι αξιέπαινες και ανήκουν στην ανώτατη κατηγορία. Δεν χρειάζεται να επισημάνουμε ότι οι ασκητές και οι μοναχοί πήγαιναν στον Ράμα μονάχα με το τέταρτο είδος των ερωτήσεων.

Ο Ράμα και ο Λάξιμανα γέμιζαν από ευφροσύνη, όταν αντίκριζαν τους μοναχούς και τους ασκητές. Πολλοί από αυτούς ένιωθαν θαυμασμό και ευγνωμοσύνη, όταν άκουγαν τις πνευματικές αξίες, που τους δίδασκε ο Ράμα με τρόπο τόσο απλό και κατανοητό, ώστε ήταν εύκολο να αφομοιωθούν, και τόσο ταιριαστές με τις υπαγορεύσεις των Βεδών, χωρίς πολυπλοκότητες και επιτηδεύσεις.

Εκδήλωναν φανερά και αυθόρμητα την ευγνωμοσύνη τους με ύμνους λατρείας και θαυμασμού: «Ω Υπέρτατε Κύριε του Παντός! Ω Πανταχού Παρόντα, που γνωρίζεις το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον! Ποιός άλλος θα μπορούσε να είναι ο Προστάτης και Λυτρωτής μας παρά εσύ, που κατοικείς στις καρδιές των ασκητών; Σε έλξαμε κοντά μας ως αποτέλεσμα των επίπονων ασκητικών που έχουμε κάνει. Ω, πόσο τυχεροί είμαστε, που όλες οι επιθυμίες και οι πόθοι μας εκπληρώθηκαν!» Αποχωρούσαν από την παρουσία του Ράμα εντελώς απρόθυμα με δάκρυα χαράς και λύπης να τρέχουν στα μάγουλά τους.

Μερικοί από αυτούς κατασκήνωναν κάτω από μεγάλα σκιερά δέντρα σε μικρή απόσταση από την καλύβα του Ράμα και ήταν αποφασισμένοι να μη γυρίσουν στα ερημητήριά τους. Ζούσαν με φρούτα και βολβούς που έβρισκαν εκεί γύρω και παρακολουθούσαν τον Ράμα λαχταρώντας ευκαιρίες για επιπλέον Ντάρσαν. Όταν ο Ράμα έβγαινε από την καλύβα και περπατούσε στο δάσος, αυτοί χαίρονταν την οπτική θεϊκή παρουσία του, κρυμμένοι πίσω από δέντρα και θάμνους. Έτσι περνούσαν τις μέρες τους νιώθοντας απέραντη ευτυχία.

Ο Ράμα έκλεβε τις καρδιές όσων τον επισκέπτονταν. Ξετρελάθηκαν με την απλή και μονομερή αφοσίωση στο Πρόσωπό του. Ένιωσαν ότι ο διαλογισμός στη Μορφή του και η επανάληψη του Ονόματός του ήταν όλη η πνευματική πειθαρχία και ασκητική, την οποία χρειάζονταν και στην οποία έπρεπε να επικεντρωθούν από εδώ και στο εξής.

Ο Ράμα έκανε διαλέξεις για το Ντάρμα και τις πνευματικές πειθαρχίες σ' όσους έρχονταν κοντά του να τον ακούσουν πρωί και απόγευμα. Ενίοτε φώναζε τον Λάξμανα κοντά του και του έλεγε: «Αδελφέ μου! Έχοντας έρθει γι' αυτόν τον ιερό σκοπό, πώς θα μπορούσα να μείνω στην Αγίοντυα; Πώς θα μπορούσα να πραγματώσω τα επόμενα κεφάλαια της Ραμάγιανα από εκεί; Ο σκοπός για τον οποίον έχω έρθει είναι: 'Η προστασία και η φροντίδα των ενάρετων και θεοσεβούμενων, η καταστροφή και η εξαφάνιση του κακού και της αδικίας που απειλεί την ειρήνη και την ευημερία του κόσμου, η προώθηση και προαγωγή του Ντάρμα (Αρετής), της ορθής και ηθικής συμπεριφοράς και ενασχόλησης... Αυτά θα προαχθούν από εδώ και πέρα.' Έτσι, κατ' αυτό τον τρόπο ενημέρωνε και εξηγούσε στον αδελφό του το σχέδιο που είχε καταστρώσει και αποφασίσει, και τη σημασία και τον σκοπό της ενσάρκωσής Του ως ανθρώπου πάνω στη Γη.

Πού και πού χρησιμοποιούσε τον Λάξμανα ως όχημα για την εξάπλωση και διάδοση των διδασκαλιών του, με σκοπό την ανύψωση της ανθρωπότητας, και του δίδασκε τα ιδεώδη της ηθικής και πνευματικής προόδου.

«Λάξμανα!», του είπε μια φορά, «η προσκόλληση στο σώμα, η προσκόλληση και η εξάρτηση από τα υλικά υπάρχοντα οποιουδήποτε είδους, ο εγωισμός που αναπτύσσει την αντιπαράθεση 'του δικού μου και δικού σου', οι δεσμοί που αναπτύσσονται μεταξύ του ατόμου και της συζύγου του, των παιδιών του και των περιουσιακών του στοιχείων, όλα αυτά είναι αποτελέσματα της πρωταρχικής Ψευδαίσθησης, της Μάγια. Αυτή η Ψευδαίσθηση ή Πλάνη είναι θεμελιώδης, μυστηριώδης και θαυμαστή. Η Μάγια απλώνει και επιβάλλει την επικράτειά της σε όλα τα είδη των όντων. Οι δέκα 'ίντριγιας', δηλ τα πέντε όργανα αντίληψης¹²⁷ και τα πέντε όργανα δράσης,¹²⁸ έχουν το καθένα τους την προεδρεύουσα θεότητά τους και η Μάγια αντιλαμβάνεται τον αντικειμενικό κόσμο και αποκομίζει ευχαρίστηση δια μέσου αυτών των οργάνων και των ικανοτήτων των. Κάθε είδος και μέρος αυτής της ευχαρίστησης είναι προϊόν και διεργασία της Μάγια και γι' αυτό το λόγο είναι απατηλό, ονειρικής φύσης, ψευδές, πρόσκαιρο και επίπλαστο.

Η Μάγια έχει δυο μορφές. Η μια αποκαλείται 'Βίντυα-μάγια' και η άλλη 'Αβίντυα-μάγια'. Η 'Αβίντυα-μάγια' είναι πολύ μοχθηρή και επικίνδυνη. Δημιουργεί ανείπωτη δυστυχία. Εκείνοι που έλκονται από αυτή θα βουλιάζουν στα βάθη των ορμητικών ρευμάτων της, στην ακατάπαυστη ροή της χαράς και της λύπης. Η Μάγια που είναι γνωστή ως 'Βίντυα' έχει δημιουργήσει τον Κόσμο με την παρότρυνση του Κυρίου, γιατί αυτή δεν

¹²⁷ Μάτι, αυτί, γλώσσα, μύτη, δέρμα.

¹²⁸ Χέρια, πόδια, φωνητικά όργανα, γεννητικά όργανα και όργανα αφοόδευσης και απέκκρισης.

έχει δική της αυτούσια Δύναμη.¹²⁹ Μόνον υπό την παρουσία του Κυρίου, αντλώντας Δύναμη από Αυτόν, μπορεί να δημιουργήσει τους τρεις Κόσμους, που αποτελούνται από τα πέντε στοιχεία και τις διαβαθμίσεις τους. Οι τρεις ιδιοσυγκρασίες που χαρακτηρίζουν τα όντα και τη Φύση είναι η Σάτβα, η Ράτζας και η Τάμας, που κάθε μια ξεχωριστά ή με κάποια πρόσμιξη μεταξύ τους χαρακτηρίζει και καθορίζει τη φύση των όντων. Η Σάτβα δηλώνει την γαλήνια, την αγαθή, την φωτεινή και ισορροπημένη φύση των όντων, η Ράτζας δηλώνει την έντονα συναισθηματική, την παραχώδη, την ευέξαπτη, τη δραστήρια και ενίοτε επιθετική και αιμοδιψή φύση των όντων, και η Τάμας την οκνηρή, την βαριά, τη νωθρή, την αδρανή, την βραδυκίνητη, τη βάρβαρη και ακαλλιέργητη φύση των όντων.

Ο πραγματικός σοφός, ο Γκνιάνι, που έχει γνωρίσει την Αλήθεια και πετύχει την αυτογνωσία, είναι εκείνος που έχει εγκαταλείψει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της τάξης του (κάστας) και της κοινωνίας στην οποία ζει, της ηλικίας του και της κοινωνικής του θέσης, και ζει με τη συνεχή επίγνωση ότι τα πάντα είναι το Μπράμα, εκδηλώσεις της μίας υπερουσίας, άχρονης και άδηλης Θεότητας. Έχει κατανοήσει ότι δεν υπάρχει πολλαπλότητα ή διαφοροποίηση ή δυαδικότητα, αλλά ότι τα πάντα είναι Ένα. Γνωρίζει ότι ολόκληρος ο Κόσμος είναι εκδήλωση του Ενός Μπράμα και ότι δεν υπάρχει άλλη οντότητα ή ύπαρξη εκτός από το Μπράμα.¹³⁰

Ω Λάξμανα! Πρέπει να ξέρεις ότι η Θεϊκή Τριάδα (Μπράμα, Βίσνου και Σίβα) δεν είναι παρά οι αντανakλάσεις του ενός Μπράμα, που ανταποκρίνονται στις ιδιότητες Σάτβα, Ράτζας και Τάμας. Η ιδιότητα Ράτζας ανταποκρίνεται στον Μπράμα, η Σάτβα στον Βίσνου και η ιδιότητα Τάμας στον Ρούντρα ή Σίβα ή Ίσβαρα. Ολόκληρο το Σύμπαν, που περιέχει αυτόν τον κόσμο, είναι εκδήλωση του Ενός Μπράμα και χαρακτηρίζεται από την μια ή την άλλη ιδιότητα ή από τους μεταξύ τους συνδυασμούς. Γι αυτό ο σοφός άνθρωπος θα προχωρήσει πέρα από τα όρια αυτών των τριών ιδιοτήτων και θα αναζητήσει την Πηγή του Ενός. Μόνον αυτός αξίζει την ονομασία ασκητής ή απαρνητής, γιατί δεν έχει αρέσκειες και απαρέσκειες, οι οποίες είναι αποτέλεσμα των τριών ιδιοτήτων ή ιδιοσυγκρασιών (Γκούνα).»

Μερικές φορές ο Ράμα είχε τη Σίτα και τον Λάξμανα κοντά του και τους εξηγούσε, ότι για όσον καιρό η ατομική ύπαρξη (τζίβι) δεν κατανοεί επαρκώς τη σχέση της και τους δεσμούς που έχει με την Μάγια και το υπέρτατο Μπράμα (Ον), δεν θα μπορέσει να απελευθερωθεί και να ενωθεί με το Υπέρτατο· θα είναι αναγκασμένη να παραμένει ως ατομική και πεπερασμένη οντότητα εγκλωβισμένη στα δίχτυα και τα πλοκάμια της πλάνης ή

¹²⁹ Η Μάγια είναι ο Κοσμικός Νους, που χωρίς την παρουσία του Παραμάτμα δεν μπορεί να ενεργήσει, όπως ο νους μας δεν μπορεί να ενεργήσει χωρίς την παρουσία του Άτμα, της ατομικής συνειδητότητας. Για παράδειγμα, στην κατάσταση του βαθιού ύπνου ο Άτμα αποχωρίζεται από το νου και ο νους μένει ανενεργός.

¹³⁰ Sarvam khalu idam Brahma; Na iha naanaa asthi kinchana.

ψευδαίσθησης, μέσα στα όρια του ονόματος και της μορφής. Όμως, ο Ράμα συνέχισε, τη στιγμή που το άτομο συνειδητοποιήσει και αντιληφθεί ότι είναι αντανάκλαση και εικόνα του Υπέρτατου και ότι η διαφοροποίηση μεταξύ του Υπέρτατου και του εαυτού του δεν έχει βάση ούτε στηρίζεται στην Αλήθεια, η Μάγια θα εξαφανισθεί, όπως συμβαίνει με την ομίχλη, όταν ανατέλλει ο ήλιος. Αυτό αποτελεί τη γνήσια και πραγματική Ατμαγκνιάνα (αυτογνωσία), γιατί η υπέρτατη Ύπαρξη και η ατομική οντότητα, το άτομο και ο Θεός είναι ένα και το αυτό. Το σώμα που διακρίνεται από μορφή και όνομα είναι στην πραγματικότητα το όχημα και η εκδηλωμένη εικόνα του Παραμάτμα, της υπέρτατης Ύπαρξης.

«Να δρας σύμφωνα με τους κανόνες συμπεριφοράς που αντιστοιχούν στο αξίωμα και την κοινωνική θέση που έχεις πετύχει και την αποστολή που σου έχει ανατεθεί· υπηρετώντας μ' αυτό τον τρόπο το καθήκον σου θα πετύχεις την αποδέσμευση και τη μη προσκόλληση. Να ασκείσαι στη Γιόγκα, δηλ. στην αναζήτηση της Αλήθειας και της ένωσης με τον Θεό· έτσι θα αποκτήσεις Γκνιάνα, δηλ σοφία. Αυτή η σοφία είναι το τελικό βήμα στην πνευματική εξέλιξη· σε οδηγεί στην πνευματική ολοκλήρωση. Το να λατρεύεις το Υπέρτατο με τη μέγιστη δυνατή αγάπη ονομάζεται 'μπάκτι' ή λατρευτική αφοσίωση. Δίνω απλόχερα τη Χάρη μου σ' έναν τέτοιο λάρη. Η 'μπάκτι' θα του χαρίσει ευζωία. Η 'μπάκτι' αναδύεται αυθόρμητα από την καρδιά. Δεν εξαρτιέται από εξωτερικούς παράγοντες ή ανθρώπους. Η 'μπάκτι' μπορεί επίσης να αποφέρει τη σοφία (γκνιάνα) σ' εκείνον που έχει αφιερωθεί στο Υπέρτατο. Η ευδαιμονία που η 'μπάκτι' μπορεί να χαρίσει στον άνθρωπο είναι μοναδική και άπειρη. Πώς συμβαίνει και ένας άνθρωπος αποφασίζει να περπατήσει στο μονοπάτι της 'μπάκτι'; Όλα ξεκινούν από την ευσπλαχνία κάποιου αγίου ή σοφού ή φωτισμένου ανθρώπου. Αυτό το μονοπάτι οδηγεί τους ανθρώπους γρήγορα σε Μένα.»

Ακούγοντας αυτές τις διδασκαλίες, η Σίτα και ο Λάξμανα ξεχνούσαν πού βρίσκονταν και υπό ποιές συνθήκες. Ο Ράμα κι αυτός έδειχνε αδιάφορος για ό,τι συνέβαινε, πάνω στον ενθουσιασμό του με τον οποίον ανέπτυσε τα ενδιαφέροντα ζητήματα του πνευματικού μονοπατιού. Περνούσαν μεγάλες χρονικές περιόδους σε περισυλλογή και στην εξερεύνηση της εσωτερικής ανάτασης και χαράς.

Μια μέρα ο Λάξμανα συλλογίζονταν αυτές τις βαθιές αλήθειες και πολύτιμες διδασκαλίες, καθώς επιτηρούσε την περιοχή γύρω από την καλύβα. Το βλέμμα του έπεσε σ' ένα μικρό δενδρύλλιο μοσχολεμονιάς, που μόλις είχε φυτρώσει στη σκιά ενός μεγάλου δέντρου. Ήθελε να το φυτέψει κοντά στην καλύβα και να το βοηθήσει να αναπτυχθεί γρήγορα με τη φροντίδα του. Έτσι έσκαβε το χώμα γύρω από τις ρίζες του με πολλή αγάπη και προσοχή, όταν η μοχθηρή και κακόβουλη αδελφή του Ράβανα, η Σουρπανάκα, εμφανίσθηκε στο προσκήνιο!

Μόλις το βλέμμα της έπεσε πάνω στον Λάξιμανα, μαγεύτηκε από την αύρα της καλοσύνης και της αίγλης που ακτινοβολούσε το σώμα του. Έμεινε άφωνη και αποσβολωμένη από το αναπάντεχο θέαμα! Αμέσως μεταμορφώθηκε σε μια χαριτωμένη, προκλητική νεαρή κόρη και πλησίασε τον Λάξιμανα με ερωτικές διαθέσεις. Όμως ο Λάξιμανα δεν της έδωσε καμία σημασία και συνέχισε την εργασία του, μένοντας ανεπηρέαστος από την παρουσία της. Η Σουρπανάκα δεν μπορούσε να ανεχθεί την αδιαφορία του άλλο. Τον πλησίασε και με μια σπαρακτική, όλο ηδυπάθεια φωνή, του είπε: «Άρχοντά μου, γιατί με βυθίζεις σε απόγωση; Εκτόνωνσε τον υπερβάλλοντα ενθουσιασμό μου και τη ζέση μου. Αφιέρωσέ μου το αγαπημένο βλέμμα σου που χαρίζει την ευτυχία!»

Ο Λάξιμανα δεν αντέδρασε στο ερωτικό κάλεσμά της. Άκουσε τα λόγια της, αλλά απλώς χαμογέλασε μέσα του με το θράσος της. Συνέχισε την προσπάθειά του να βγάλει το δενδρύλλιο ανέπαφο από το έδαφος. Η Σουρπανάκα έχασε την υπομονή της. Ετοιμάστηκε να τον τραβήξει κοντά της, αλλά ο Λάξιμανα υποχώρησε λέγοντας: «Μητέρα! Είμαι ο δούλος του Σρι Ράμα. Δεν είμαι ελεύθερος άνθρωπος. Καθετί που κάνω, όσο μικρή εργασία κι αν είναι, γίνεται μόνο σύμφωνα με τις διαταγές του.»

Ακούγοντας τη φωνή του και περίεργοι να μάθουν με ποιόν συνομιλούσε, η Σίτα και ο Ράμα βγήκαν από την καλύβα έξω στον περίβολο. Ο Ράμα παρατήρησε την Σουρπανάκα και αντιλήφθηκε ότι είχε μεταμορφωθεί σε νεαρή κόρη, για να πετύχει το νοσηρό σκοπό της. Ετοιμάστηκε για κάθε ενδεχόμενο. Εν τω μεταξύ η Σουρπανάκα εκτόξευε σκληρά και υποτιμητικά επίθετα στον Λάξιμανα, όπως, ‘δειλέ’, ‘αχρείε’, ‘αλήτη’ και γέλαγε δυνατά και ειρωνεύονταν την απαθή συμπεριφορά του. Δεν είχε αντιληφθεί τον Ράμα και έτσι όλη η προσοχή και η οργή της ήταν εστιασμένη μόνο στον Λάξιμανα. Τον ικέτευε: «Ω τρισαγαπημένε! Παντρέψου με και ευτύχησε. Θα σου προσφέρω απολαύσεις και θα σε υπηρετώ πιστά.» Ο Λάξιμανα προσπάθησε να την αποθαρρύνει λέγοντας, «Χαριτωμένη κόρη! Είμαι απλά ένας δούλος. Αν σε παντρευτώ, θα πρέπει να ζεις και εσύ σαν δούλα», και συνεχίζοντας τον αστεϊσμό του της είπε χαριτολογώντας, «Πολύ καλά, υπάρχει ο Κύριος μου, ο Ράμα. Αν τον παντρευτείς, θα γίνω δούλος σου.»

Η Σουρπανάκα τον πίστεψε. Θεώρησε ότι αυτή ήταν μια καλή στρατηγική. Στράφηκε προς την καλύβα που ο Λάξιμανα της υπέδειξε και εκεί διέκρινε να στέκονται κοντά στην πόρτα και να χαμογελούν με αυτήν, μια πολύ όμορφη νεαρή γυναίκα και δίπλα της η ενσάρκωση της ανδρικής αρρενωπής ομορφιάς!

Η Σουρπανάκα ερωτεύτηκε κεραυνοβόλα. Έτρεξε προς τον Ράμα και κλαίγοντας από την απόγωσή της του είπε παρακλητικά: «Θεέ της Αγάπης! Θεέ της Ομορφιάς! Δέξου με ως γυναίκα σου.» Ο Ράμα αποφάσισε να της δώσει ένα μάθημα και να διασκεδάσουν λίγο μ’ αυτή την κωμική και γελοία περίπτωση στην οποία έτυχε να βρεθούν. Της είπε χαμογελώντας: «Ω

πανέμορφη γυναίκα! Δεν μπορώ να σε παντρευτώ, γιατί τηρώ τον όρκο της μονογαμίας· έχω εδώ τη σύζυγό μου. Ο αδελφός μου όμως ο Λάξμανα έχει μια σύζυγο, η οποία δεν βρίσκεται εδώ. Επομένως παντρέψου αυτόν και απόκτησε χαρά. Είναι ο κατάλληλος άνδρας για σένα· γι' αυτό πλησίασέ τον.»

Μόλις άκουσε τα λόγια αυτά η γυναίκα, ξαναγύρισε τρέχοντας στον Λάξμανα και άρχισε πάλι τις παρακλήσεις της. Του είπε: «Ο αδελφός σου συμφώνησε στον γάμο μας, γι' αυτό μην καθυστερείς· πάρε με.» Η συμπεριφορά της τώρα ήταν πολύ ευγενική και ταπεινή. Ο Λάξμανα αντιλήφθηκε την κωμικότητα της περίπτωσης και θέλησε να παρατείνει τη διασκέδαση. Την έστειλε στον Ράμα και ο Ράμα την έστειλε πίσω στον Λάξμανα πολλές φορές, έως ότου έφτασε σε απόγνωση και, τυφλωμένη από το πάθος της, επανήλθε στην αρχική δαιμονική της φύση! Η διαστρεβλωμένη διάνοιά της πίστεψε ότι η Σίτα ήταν το εμπόδιο που παρακώλυε την επιτυχία αυτής της ερωτικής περιπέτειας, γιατί ο Ράμα δεν μπορούσε να την παντρευτεί, εφόσον η Σίτα βρισκόταν δίπλα του. Αν αυτή έφευγε από τη μέση, σίγουρα ο Ράμα θα ενέδιδε στις ερωτικές προτάσεις της. Έτσι έπεσε πάνω στη Σίτα, για να τη φονεύσει και να την καταπιεί, γιατί ήταν μια πραγματική δαιμόνισα καθ' ολοκληρίαν. Τότε ο Λάξμανα πετάχτηκε κοιτάζοντας το πρόσωπο του Ράμα για εντολές. Ο Ράμα συνειδητοποίησε ότι η δαιμόνισα ξεπέρασε κάθε όριο και έπρεπε να εμποδιστεί και εξουδετερωθεί. Γνωρίζοντας πως ο πολεμικός πέλεκυς δεν χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί, όταν τα νύχια αρκούν, σήκωσε το χέρι του ψηλά και μέτρησε τέσσερα με τα δάχτυλά του, κοιτάζοντας τον Λάξμανα.

Ο Λάξμανα αμέσως κατάλαβε το νόημα της εντολής! Μετρώντας τέσσερα, ο Ράμα υπέδειξε τις τέσσερις Βέδες, οι οποίες ως σύνολο αποκαλούνται Σρούτι, δηλ. ακούσματα, που υποδηλώνουν την ακοή και το αυτί. Ο Λάξμανα είχε μια οξεία και άγρυπνη διάνοια και έτσι μπορούσε να ερμηνεύει ορθά και το παραμικρό νεύμα του Ράμα. Ο Ράμα σήκωσε το χέρι του ψηλά προς την κατεύθυνση του ουρανού. Το διάστημα ή αιθέρας είναι το πέμπτο στοιχείο, που χαρακτηρίζεται από τον ήχο. Ο ήχος είναι το σύμβολο του Μπράμα, δηλ. του Θεού, που είναι γνωστός ως “Sabda Brahma”.¹³¹ Ο Θεός κατοικεί στον ουράνιο παράδεισο, και έτσι το υψωμένο χέρι δείχνει και προς αυτόν. Ο παράδεισος λέγεται στα σανσκριτικά και ‘Νάακα’. Αυτή η λέξη όμως σημαίνει επίσης ‘μύτη’.

Πριν ακόμη τελειώσει ο Ράμα αυτές τις χειρονομίες, ο Λάξμανα όρμησε προς την δαιμόνισσα βγάζοντας το σπαθί του από το θηκάρι. Την έριξε χάμω και, φωνάζοντας πως η αναίδεια και η θρασύτητά της έπρεπε να τιμωρηθούν, της έκοψε τα αυτιά και τη μύτη. Η Σουρπανάκα έβγαλε μια φοβερή κραυγή, που έκανε το δάσος να ανατριχιάσει. Πήρε την πραγματική

¹³¹ Ο ήχος OM.

μορφή της δαιμόνισσας και κραύγασε: «Είναι αυτό δίκαιο και σωστό; Πώς μπορείς να ακρωτηριάζεις τόσο απάνθρωπα μια γυναίκα, που σε πλησίασε ερωτικά; Θα φέρω εδώ τον αδελφό μου Βασιλιά Ράβανα, για να σε τιμωρήσει γι' αυτή την ειδεχθή πράξη σου.» Λέγοντας αυτά εξαφανίσθηκε μέσα στο δάσος.

Πήγε κατευθείαν στους δαίμονες ηγεμόνες Κάρα και Ντούσανα, που κατοικούσαν στο δάσος Ντάντακα και άρχισε να θρηνεί: «Πώς μπορείτε να ανεχθείτε σιωπηλοί αυτή την προσβολή και βάνανση πράξη ακρωτηριασμού που υπέστη η αδελφή σας; Για ποιο λόγο έχετε αποκτήσει τόση δύναμη και ανδρεία; Καλύτερα να απαρνηθείτε τη φήμη σας και την κομπορρημοσύνη σας. Είστε πράγματι ανδρείοι; Μπορείτε να αποκαλείτε τους εαυτούς σας έτσι; Ντροπή σ' εσάς και στην υπερηφάνειά σας.»

Τα αδέρφια της δεν μπορούσαν να καταλάβουν τι της είχε συμβεί και ποιός την είχε ακρωτηριάσει μ' αυτό το βάρβαρο τρόπο. Την ρώτησαν: «Αδελφή μας! Ποιός σε κακοποίησε έτσι βάνανσα; Πες μας και να είσαι βέβαιη ότι εμείς θα πάρουμε εκδίκηση χρησιμοποιώντας όλη τη δύναμή μας.»

Τότε η Σουρπανάκα άρχισε να εξιστορεί την περιπέτειά της. Άρχισε περιγράφοντας επί μακρόν τη θεσπέσια ομορφιά και υπέρμετρη χάρη του Ράμα και του Λάξμανα. Ακούγοντας την περιγραφή αυτή τα αδέρφια αγρίεψαν και την ρώτησαν για ποιό λόγο σπαταλούσε την ώρα της και τη δική τους μ' αυτό τον περιττό πρόλογο. «Πες μας ποιός σ' έβλαψε και ποιός σε παραμόρφωσε;» της είπαν. Τότε εκείνη τους διηγήθηκε όλα όσα συνέβησαν στο δάσος.

Ο Κάρα και ο Ντούσανα γίνηκαν πυρ και μανία με το χάλι και τη δοκιμασία της αδελφής τους, που της ακρωτηρίασαν τα αυτιά και τη μύτη. Συγκέντρωσαν μια στρατιά από δεκατέσσερις χιλιάδες άγριους ρακσάσα και βάδισαν βιαστικά εναντίον των αδελφών, που την είχαν τιμωρήσει μ' αυτόν το βάνανσο τρόπο. Οι ρακσάσα πολεμιστές ήταν τόσο ακατάβλητοι, που ήταν αδύνατον να νικηθούν ακόμη και στα όνειρα. Δεν γνώριζαν τι θα πει υποχώρηση ή ήττα. Γινόντουσαν αόρατοι κατά τη διάρκεια της μάχης. Σαν ιπτάμενοι βράχοι βάδιζαν ταχύτατα διασχίζοντας κοιλάδες και φαράγγια σε ομάδες που προκαλούσαν τρόμο, ενώ η γη έτρεμε κάτω από τα πόδια τους. Καθένας τους ήταν αρματωμένος μέχρι τα νύχια με μια ποικιλία από θανατηφόρα όπλα. Η ακρωτηριασμένη Σουρπανάκα με το ματωμένο της πρόσωπο βάδιζε μπροστά από τη στρατιά, διψασμένη για εκδίκηση. Τους οδηγούσε στο καταπράσινο κηπάριο όπου είχε συναντήσει τα αδέρφια. Αυτό όμως δεν προοιωνίζε καλή αρχή για την επιχείρηση. Ένα ματωμένο πρόσωπο, το ότι ήταν χήρα και ελαττωματική, όλα αυτά θεωρούνται κακοί οιωνοί. Η Σουρπανάκα είχε και τα τρία. Οι ρακσάσα δεν ενδιαφέρονταν για τα ευοίωνα και τα κακά σημάδια που προηγούνται μιας εκστρατείας ή επιχείρησης. Αυτοί στηρίζονται στη φυσική και υλική τους δύναμη και στα πονηρά και

ανόσια στρατηγήματά τους. Αυτός είναι ο λόγος που πάντα αποτυγχάνουν να αντιμετωπίσουν τις θείες και νταρμικές δυνάμεις, τη Δύναμη που πηγάζει από τον Θεό και την Αρετή. Γιατί, μα την αλήθεια, ποιός μπορεί να αντιπαρατεθεί με τη δύναμη που πηγάζει από την Αρετή και τη Χάρη του Θεού; Οι ρακσάσα ποτέ δεν ενδιαφέρονται και δεν σέβονται τη δικαιοσύνη ή τα θεία. Ενδιαφέρονται και αφιερώνουν όλη τους την ενέργεια και την ικανότητα, για να αποκτήσουν υλική και σωματική δύναμη. Υπερήφανοι για τα όπλα τους, τους μυς τους και την κατεργαριά τους προχωρούσαν μέσα στο δάσος φυσώντας τις τρομπέτες τους, βρυχώμενοι σαν λιοντάρια, μουγκανίζοντας σαν τους άγριους ελέφαντες και κραυγάζοντας για τα κατορθώματά τους, χορεύοντας γύρω από τους εαυτούς τους. Δεν πέρασε καν από το μυαλό τους ότι η επιχείρησή τους μπορούσε να συγκριθεί μόνο με την επίθεση ενός σπουργιτιού ενάντια σ' έναν αετό!

Από μακριά η Σουρπανάκα έδειξε στους αδελφούς της την καλύβα που έμενε ο Ράμα. Για να ξυπνήσουν τα άγρια ένστικτα του στρατού, τα αδέρφια έβαλαν όλους τους πολεμιστές τους να φωνάζουν μαζί 'Σκοτώστε, πιάστε, δολοφονείστε!' και όλοι τους έτρεξαν μπροστά. Όταν πλησίασαν την καλύβα, τα αδέρφια προκάλεσαν τον Ράμα φωνάζοντας όσο πιο δυνατά μπορούσαν: «Ω επαίσχυντε άνθρωπε! Ήρθε η ώρα της θλίψης σου! Τόλμησες να παραμορφώσεις την αδελφή μας, έτσι δεν είναι; Τώρα δοκίμασε αν μπορείς να σώσεις τη ζωή σου.»

Ο Ράμα ήδη γνώριζε τον ερχομό τους. Είπε στον Λάξμανα να κρύψει τη Σίτα σε μια σπηλιά και να είναι σε ετοιμότητα. «Μην ανησυχείς για μένα καθόλου. Τίποτε το κακό δεν μπορεί ποτέ να συμβεί σε μένα», του είπε. Ο Λάξμανα γνώριζε τη δύναμη του Ράμα και έτσι υπάκουσε πρόθυμα. Δεν είχε καμία αμφιβολία ότι θα νικούσε ο Ράμα. Οδήγησε τη Σίτα σε μια σπηλιά και κάθισε κι αυτός μαζί της έχοντας το τόξο και τα βέλη του έτοιμα για παν ενδεχόμενο.

Ο Ράμα στάθηκε μπροστά στην καλύβα με ένα χαμόγελο να φωτίζει το πρόσωπό του, έχοντας μαζί του το τόξο Κοντάντα καλά οπλισμένο, έτοιμο για την σύρραξη. Ο Ράμα πέρασε τα δάχτυλά του απαλά μέσα από τα μαλλιά του. Εκείνη τη στιγμή οι ρακσάσα είδαν μυριάδες εκτυφλωτικές λάμπες και αστραπές να βγαίνουν από την πυκνή κόμη του. Τα χέρια του τους φάνηκαν σαν πελώρια πολυκέφαλα φίδια. Όπως το λιοντάρι που καρφώνει με το βλέμμα του τον ελέφαντα και δείχνει τα δόντια του σίγουρο για τη δύναμή του και την βέβαιη νίκη του, ο Ράμα το λιοντάρι στέκονταν αγέρωχος και φοβερός στην όψη μπροστά στην ορδή των τρομοκρατημένων ελεφάντων. Οι κραυγές όπως «αυτός είναι ο άνθρωπος που την παραμόρφωσε», «πιάστε τον», «σκοτώστε τον», υψώνονταν πάνω από την οχλοβοή της επίθεσης. Όμως κανείς δεν τολμούσε να προχωρήσει μπροστά και να υλοποιήσει αυτές τις παροτρύνσεις. Όσο κι αν παροτρύνονταν και φώναζαν

και ενεθάρρυναν ο ένας τον άλλον, κανείς δεν μπόρεσε να βρει το κουράγιο να πλησιάσει τον Ράμα.

Οι βρισιές και οι κραυγές των δαιμονικών ρακσάσα τράνταξαν το δάσος και τα άγρια ζώα έτρεξαν πανικόβλητα αναζητώντας καταφύγιο. Μερικά από αυτά μπήκαν στη σπηλιά όπου ήταν κρυμμένη η Σίτα. Ο Λάξ-μανα τα συμπόνεσε και τα άφησε να μπουν μέσα, για να απαλλαγούν από το φόβο τους. Τα καλοδέχτηκε και τα καθησύχασε.

Οι ρακσάσα, που περικύκλωσαν τον Ράμα, μαγεύτηκαν τόσο πολύ από την ομορφιά και το παράστημά του, που δεν έκαναν τίποτε άλλο από το να τον κοιτάζουν και να θαυμάζουν τη χάρη και τη λαμπρότητά του. Πολλοί από αυτούς παρασύρθηκαν σε συζητήσεις θαυμασμού περιγράφοντας τη χάρη του και την κορμοστασιά του. Όλοι τους ένιωσαν σεβασμό και θαυμασμό. Ούτε ένας από αυτούς δεν μπόρεσε να σηκώσει κάποιο όπλο εναντίον του ή να τον κοιτάξει άγρια!

Η Σουρπανάκα συμμετείχε κι αυτή στην απόδοση των επαίνων. Είπε στον Κάρα και στον Ντούσανα, που στέκονταν έκθαμβοι κοντά της: «Αδελφοί μου! Τι επιβλητική ομορφιά είναι αυτή που στέκεται μπροστά μας! Ποτέ μου δεν έχω δει τέτοια χάρη, τέτοιο μεγαλείο, τέτοια αρμονία αναλογιών και τέτοια αρρενωπότητα. Μην τον σκοτώσετε, αλλά πιάστε τον ζωντανό και προσφέρετέ τον σε μένα.»

Οι αδελφοί κι αυτοί είχαν μαγευτεί. Της απάντησαν: «Αδελφή μας, και εμείς δεν έχουμε δει ποτέ μας τέτοια ενσαρκωμένη ομορφιά. Όσο κοντύτερα τον πλησιάζουμε, τόσο περισσότερο μας μαγεύει η χάρη του. Δεν αισθανόμαστε την παραμικρή έχθρα ή οργή εναντίον του. Όσο περισσότερο τον κοιτάζουμε, τόσο περισσότερη χαρά αναβλύζει από μέσα μας. Ίσως αυτό να είναι το συναίσθημα μακαριότητας και ευδαιμονίας, που οι ρίσι και οι ασκητές ονομάζουν Άναντα.»

Ο Κάρα δεν ήθελε να συζητήσει με τον Ράμα ο ίδιος. Έτσι έστειλε έναν αγγελιοφόρο, για να μάθει από αυτόν ποιός ήταν, πώς λεγόταν, από πού ήρθε και για ποιό λόγο εισήλθε στο δάσος και κατοίκησε σ' αυτό.

Ο αγγελιοφόρος πλησίασε τον Ράμα και του έθεσε τις ερωτήσεις που του ειπώθηκαν. Ο Ράμα χαμογέλασε μ' αυτή τη συμπεριφορά. Του απάντησε: «Άκουσε απεσταλμένε! Είμαι ένας Ξατρίγια¹³², που ήρθε στο δάσος να κυνηγήσει και να θηρεύσει άγρια θηρία, όπως ο αρχηγός σου και ηγεμόνας σου. Δεν φοβάμαι ούτε τον Θεό του Θανάτου. Αν νομίζετε ότι έχετε τη δύναμη και την ικανότητα, ελάτε και πολεμήστε με και δρέψτε τη νίκη. Ειδάλλως, επιστρέψτε όλοι στα σπίτια σας και σώστε τους εαυτούς σας από βέβαιη καταστροφή. Δεν θα σκοτώσω εκείνους που θα εγκαταλείψουν το πεδίο της μάχης.»

¹³² Της κάστας των πολεμιστών.

Αυτή τη δήλωση ο αγγελιοφόρος τη μετέφερε κατά λέξη στον Κάρα και στον Ντούσανα. Όταν τα αδέρφια την άκουσαν, πήραν τα όπλα στα χέρια τους, τα ακόντια, τα τσεκούρια, τα ρόπαλα, τα τόξα με τα βέλη και έβγαλαν πολεμικές κραυγές, μέχρις ότου ο ουρανός βρόντηξε από τον αντίλαλο. Έριξαν τα βέλη τους και τους βαλλιστικούς τους πύραυλους.¹³³ Ο Ράμα όμως τα εξουδετέρωσε και τα θρυμμάτισε όλα με ένα βέλος που έριξε από τη φαρέτρα του. Ο Ράμα τους έριξε μερικά βέλη, τα οποία έκαναν τόση ζημιά, όση θα έκαναν αν κεραυνοί και πύρινες φλόγες έπεφταν επάνω τους. Οι ρακσάσα υποχώρησαν άτακτα φωνάζοντας από τον πόνο και την αγωνία τους μες την απόγνωσή τους: «Ω μητέρα!», «Ω πατέρα!», «Αλίμονό μας!», «Σώσε μας». Βλέποντάς τους να φεύγουν ο Κάρα κι ο Ντούσανα και ο μικρότερος αδελφός τους Τρισίρα, φώναξαν: «Ρακσάσα, μην εγκαταλείπετε τον αγώνα. Όποιος βρεθεί να λιποτακτεί θα σκοτωθεί επί τόπου από τους στρατιώτες μας.» Τότε οι πολεμιστές συλλογίστηκαν και είπαν μέσα τους: «Ωραία! Είναι πολύ καλύτερο να πέσουμε νεκροί από τα χέρια του Ράμα, παρά από τα χέρια κάποιου άλλου ή κάπου αλλού μακριά από την παρουσία Του.»

Έτσι επέστρεψαν στις γραμμές τους και προχώρησαν μπροστά προς την κατεύθυνση που ο Ράμα βρίσκονταν. Όμως δεν είχαν όρεξη να πολεμήσουν. Ήταν τόσο μαγεμένοι από την προσωπική χάρη και λεβεντιά του Ράμα, που στέκονταν εκεί και ατένιζαν τη θεϊκή ομορφιά του. Εν τω μεταξύ ο Ράμα έριξε ένα βέλος που ονομάζεται ‘σαμόχανα’, και που είχε την ιδιότητα να παραπλανά τον εχθρό και να του προκαλεί σύγχυση. Αποτέλεσμα τούτου ήταν ο κάθε πολεμιστής να βλέπει τον διπλανό του συμπολεμιστή ως τον εχθρό που ήθελε να σκοτώσει. Ο Κάρα και ο Ντούσανα τους διέταξαν να σκοτώσουν τον Ράμα και έτσι ο ένας ρίχτηκε πάνω στον άλλον φωνάζοντας: «Ο Ράμα είναι εδώ!», «Εδώ είναι ο Ράμα!». Τελικά σκοτώθηκαν αναμεταξύ τους μέσα σ’ ένα πανδαιμόνιο χαιρεκακίας και σύγχυσης. Η περιοχή γέμισε από τα κομμένα μέλη των ρακσάσα. Ρυάκια από αίμα κυλούσαν μέσα στο δάσος. Κοράκια και γύπες μαζεύτηκαν επί τόπου λαχταρώντας να κατασπαράξουν τις πεταμένες σάρκες. Δεκατέσσερις χιλιάδες ρακσάσα αντιπαρατέθηκαν μ’ έναν άνθρωπο εκείνη την ημέρα στο πεδίο της μάχης. Οι ρακσάσα πέθαναν φωνάζοντας ο καθένας, «Ράμα!», «Ράμα!», καθώς έπεφταν νεκροί. Ο Κάρα και ο Ντούσανα επίσης έπεσαν νεκροί μαζί με τους πιστούς τους συμπολεμιστές.

Οι μοναχοί και οι ασκητές του δάσους, που είδαν την αιματηρή καταστροφή, αντιλήφθηκαν τη μοναδική δύναμη και ανδρεία του Ράμα και

¹³³ Την εποχή εκείνη οι πολεμιστές είχαν αποκτήσει πνευματικές δυνάμεις από την ασκητική τους και πνευματικά θεϊκά όπλα από τους Θεούς, ώστε μπορούσαν να φορτίσουν ένα απλό βέλος με διάφορες επικλήσεις και να το μετατρέψουν σε βαλλιστικό πύραυλο μεγάλης καταστροφικής και επιθετικής δύναμης ή αντιθέτως σε πύραυλο αμυντικής και αποτρεπτικής δύναμης.

ένιωσαν ανακουφισμένοι και χαρούμενοι, γιατί κατάλαβαν ότι ήταν βέβαιο το τέλος του Ράβανα, του μεγάλου Βασιλιά της φυλής των Ρακσάσα, από τα χέρια αυτού του ακαταμάχητου και ατρόμητου ήρωα. Βεβαιώθηκαν στην πίστη τους, ότι ο Ράμα ήταν ο υπέρτατος Θεός του Κόσμου, που ενσαρκώθηκε, για να εξαλείψει από προσώπου Γης τους δαιμονικούς ρακσάσα και μ' αυτό τον τρόπο να εγγυηθεί και να εξασφαλίσει την ειρήνη και την ευημερία για την ανθρωπότητα.

Μόλις τελείωσε η φοβερή μάχη, η Σίτα και ο Λάξμανα ήρθαν κοντά στον Ράμα και προσκύνησαν μπροστά του. Ο Ράμα σήκωσε απαλά τον Λάξμανα από τον ώμο και του διηγήθηκε πώς δεκατέσσερις χιλιάδες φοβεροί πολεμιστές και οι αρχηγοί τους εξολοθρεύτηκαν σε μια μάχη, που δεν κράτησε περισσότερο από μισή ώρα. Του εξιστόρησε λεπτομερώς και με χαρούμενη διάθεση τα περιστατικά και πολλές φορές οι διηγήσεις του διανθίζονταν από χαμόγελα και γέλια. Εν τω μεταξύ τα μάτια της Σίτα εξέταζαν το σώμα του Ράμα, για να βεβαιωθούν ότι δεν είχε υποστεί κάποιο τραυματισμό κατά τη μάχη. Την επόμενη μέρα ομάδες ασκητών και σεβάσμιων Δασκάλων με τους μαθητές τους επισκέφτηκαν την καλύβα του Ράμα, γιατί εν τω μεταξύ έμαθαν για την εξολόθρευση της στρατιάς των δαιμονικών ορδών που επέτυχε μοναχός του ο πρίγκιπας από την Αγιόντνα. Επαίνεσαν τον Ράμα για την ανδρεία του και τη δεξιοσύνη του στην πολεμική τέχνη της τοξοβολίας. Μερικοί από αυτούς, που είχαν αποκτήσει τη γιογκική δύναμη να βλέπουν το μέλλον, πλησίασαν με ταπεινοφροσύνη τον Ράμα και του είπαν: «Ω Κύριέ μας! Πρέπει να είσαι σε εγρήγορση και σε ετοιμότητα τις επόμενες μέρες. Οι ρακσάσα είναι εναντίον κάθε νόμου και περιορισμού που η δικαιοσύνη και η ηθική επιβάλλει. Η καθημερινή τους πρακτική και ρουτίνα είναι να προκαλούν συμφορές και αδικίες σε όλους αδιακρίτως. Ο υψηλότερος στόχος και σκοπός τους είναι να εκπληρώνουν τις ιδιοτελείς και εγωιστικές τους επιθυμίες. Δεν τους απασχολεί ο τρόπος ή τα μέσα που θα χρησιμοποιήσουν, για να τις επιτύχουν. Οι αποθανόντες αδελφοί έχουν έναν πρεσβύτερο αδελφό, που ονομάζεται Ράβανα, ο οποίος κατέχει πολύ μεγαλύτερες δυνάμεις. Ο στρατός του είναι μυριάδες φορές δυνατότερος. Η παραμορφωμένη και ταπεινωμένη αδελφή του είναι βέβαιο ότι θα πάει να τον βρει και να θρηνήσει για την κακή μοίρα της και για το θάνατο των άλλων αδελφών. Και εκείνος δε θα διστάσει να αναλάβει την εκδίκηση και την τιμωρία εκείνων που την παραμόρφωσαν.»

Κατ' αυτόν τον τρόπο ενημέρωναν και προειδοποιούσαν τον Ράμα και τον Λάξμανα μεταφέροντας τις πληροφορίες που γνώριζαν. Ο Ράμα τους άκουγε μ' ένα χαμόγελο να τρεμοπαίζει στα χείλη του. Τους απαντούσε: «Ναι, ναι! Δεν είναι κάτι που δεν γνωρίζω. Έχω έρθει ειδικά γι' αυτή την αποστολή.» Κουνούσε το κεφάλι του καταφατικά και έδειχνε, σαν να ανυπομονούσε για τη στιγμή της συνάντησής του με τον Ράβανα. Αλλά δεν έλεγε τίποτε περισσότερο. Παρίστανε τον αθώο και τον ανυποψίαστο, σαν να μη γνώριζε τίποτε για τα μελλοντικά γεγονότα που θα επέρχονταν.

Γύρισε το βλέμμα του στον Λάξμανα και μ' ένα γνέψιμο του ματιού του είπε: «Το άκουσες, έτσι δεν είναι;» Γυρνώντας ο Ράμα πάλι προς τους ασκητές και τους γέροντες τους είπε: «Σας παρακαλώ μην ανησυχείτε και μη φοβείστε. Είμαι έτοιμος να αντιμετωπίσω όλες τις περιστάσεις.» Οι ασκητές ανακουφίστηκαν και ησύχασαν απ' αυτή τη διαβεβαίωση και υπόσχεση. Ο Ράμα τους εμψύχωσε και τους γέμισε θάρρος και τους επέτρεψε να επιστρέψουν στα ερημητήριά τους νιώθοντας σίγουροι, ότι θα μπορούσαν να συνεχίσουν τη διδασκαλία και μάθηση των Βεδών και των ιερών τελετουργιών τους απρόσκοπτα και ειρηνικά, χωρίς να φοβούνται την εκδίκτηση των ορδών των δαιμονικών ρακσάσα.

Όπως οι σεβάσμιοι γέροντες είχαν προείπει, η Σουρπανάκα σ' ελάχιστο χρόνο παρουσιάστηκε στον αδελφό της Ράβανα φορτίζοντας την ατμόσφαιρα με τους γοερούς θρήνους της. Ακούγοντάς τους οι ρακσάσα κάτοικοι της Λάνκα,¹³⁴ φοβήθηκαν ότι κάποια φοβερή συμφορά είχε πέσει στη χώρα τους. Βγήκαν στους δρόμους αναστατωμένοι και συζητούσαν μεταξύ τους για το ποιά μπορεί να είναι αυτό το τραγικό συμβάν; Η Σουρπανάκα εισήλθε εξαγριωμένη στη βασιλική Αίθουσα Ακροάσεων του Ράβανα, του αυτοκράτορα των ρακσάσα, και ξεστόμισε ένα χείμαρρο ύβρων, εκπλήσσοντας και ταράζοντας όλους τους εκεί παριστάμενους.

Το παρουσιαστικό της ήταν αποκρουστικό. Το σώμα της ήταν καλυμμένο με αίματα και τα λόγια της δηλητηριασμένα από την οργή της. Ο Ράβανα κατάλαβε ότι κάποιος την είχε βάνανυσα κακοποιήσει. Ήταν σοκαρισμένος με τη συμφορά που της είχε τύχει. Βροντοφώναζε οργισμένος από το θρόνο του: «Αδελφή μου, πες μας λεπτομερώς τι συνέβη.»

Η Σουρπανάκα απάντησε: «Αδελφέ μου! Αν είσαι ένας αληθινός ρακσάσα, αν οι υπερφυσικές δυνάμεις που απόκτησες έπειτα από πολύχρονη ασκητική και σπουδή είναι πράγματι αληθινές, τότε έλα, η στιγμή έφτασε να χρησιμοποιήσεις τη δύναμή σου, τον ηρωισμό σου και το θάρρος σου. Σήκω! Μην περιφρονείς και αδιαφορείς για τις συμφορές που σε αναμένουν και αφήσεις το χρόνο να κυλήσει απρόσκοπτα και απορροφηθείς στις απολαύσεις, στο ποτό και στις ανέμελες διασκεδάσεις. Δεν έχεις δώσει προσοχή στα γεγονότα που εξελίσσονται στο Παντσαβάτι, ποιός έχει έρθει και κατοικήσει εκεί, για ποιά σκοπό και για ποιά αποστολή. Πρίγκιπες με σκοπό να εξολοθρεύσουν τους ρακσάσα έχουν εισέλθει στο δάσος Ντάντακα. Έχουν αφανίσει πολλές χιλιάδες πολεμιστές ρακσάσα. Σκότωσαν τους αδελφούς μας Κάρα και Ντούσανα! Αφάνισαν από προσώπου Γης, σε χρόνο ενός ανοιγοκλεισίματος των βλεφάρων, χιλιάδες επιτιθέμενους πολεμιστές μας. Ο ηρωισμός τους δεν περιγράφεται. Η προσωπική τους εμφάνιση και χάρη – Αχ!» Εδώ η Σουρπανάκα σταμάτησε και παρέμεινε αμίλητη αναπολώντας την ομορφιά και αίγλη που την είχε μαγέψει.

¹³⁴ Η πρωτεύουσα της σημερινής νήσου Κεϋλάνης.

Ακούγοντας την εξιστόρησή της ο Ράβανα ξαφνικά φούντωσε από οργή και μανία. Έτριξε τα δόντια του και χτύπησε τους μηρούς του, σαν κάποιος να τον προκάλεσε σε θανάσιμη μάχη. «Τι είπες; Αυτοί οι αχρείοι τόλμησαν και σκότωσαν τον Κάρα και τον Ντούσανα; Ίσως δεν γνώριζαν το όνομά μου και ότι εγώ βρίσκομαι πίσω τους και τους στηρίζω. Ίσως δεν έχουν ακούσει για τη δύναμή μου και την εκδικητικότητά μου!»

Ο Ράβανα συνέχισε να καυχείται και να κομπάζει φωναχτά, υπενθυμίζοντας στους παρευρισκόμενους τα ανδραγαθήματά του. Η Σουρπανάκα τον διέκοψε λέγοντας: «Ω άρχοντα της κακίας και της μοχθηρίας! Ενώ ο αρχιεχθρός σου χορεύει για τις νίκες του πάνω στην κεφαλή σου, εσύ κάθεται εδώ σαν κάποιος δειλός και εξυμνείς τον εαυτό σου και τις δυνάμεις σου! Αυτό δεν είναι σημάδι ενός αυτοκράτορα που είναι άξιος του θρόνου του. Ίσως δεν γνωρίζεις ότι οι ιερομόναχοι καταστρέφονται από τις παρέες που συναναστρέφονται, οι αυτοκράτορες από την ποιότητα των υπουργών που διορίζουν, η σοφία από την επιθυμία για αναγνώριση και καταξίωση, και ότι ο αυτοσεβασμός και η αίσθηση ντροπής εξαφανίζονται με την κατάχρηση του ποτού. Πολύ καλά αδελφέ μου! Πρόσεξε, μην αδιαφορείς για τη φωτιά, την αρρώστια, τον εχθρό, το φίδι και την αμαρτία με την αιτιολογία ότι είναι μικρά και ασήμαντα. Όταν μεγαλώσουν, είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσουν μεγάλες συμφορές. Επομένως βιάσου· μη διστάζεις.»

Τα λόγια αυτά της Σουρπανάκα έχυσαν το δηλητήριο του μίσους στα αυτιά του Ράβανα. Εκείνη τη στιγμή ο Κουμπακάρνα, ο άλλος αδελφός που ήταν παρών, ρώτησε τη Σουρπανάκα, έχοντας ένα χαμόγελο στα χείλη. «Αδελφή! Ποιός σου έκοψε τα αυτιά και τη μύτη;» Με ένα γοερό ουρλιαχτό του απήντησε: «Αλίμονό μου! Αυτή η άθλια πράξη έγινε από αυτούς τους ίδιους πρίγκιπες.»

Ο Ράβανα τότε την παρηγόρησε σε κάποιο βαθμό. Έπειτα τη ρώτησε: «Αδελφή! Η μύτη είναι στο πρόσωπο και τα αυτιά βρίσκονται στο πλάι του προσώπου. Δεν μπορούν να κοπούν με μια σπαθιά, όπως μας ανέφερες στην εξιστόρησή σου. Τώρα πες μας, μήπως κοιμόσουν βαθιά, όταν σου τα έκοψαν; Αυτό πράγματι είναι αξιοπερίεργο.»

Οι παρευρισκόμενοι κι αυτοί αναρωτήθηκαν πώς μπόρεσε αυτό να συμβεί. Η Σουρπανάκα απάντησε: «Αδελφέ μου! Έχασα κάθε αίσθηση του σώματός μου, ακόμη και του τόπου που βρισκόμουν, μόλις αυτά τα τρυφερά χέρια με άγγιξαν. Καθώς τα μάτια μου έπιναν την ομορφιά αυτών των χαριτωμένων προσώπων, δεν είχα συναίσθηση του τι μου έκαναν. Απλά και μόνο η θέαση της μορφής αυτών των πριγκίπων με μάγεψε τόσο πολύ, που έχασα κάθε αίσθηση του εαυτού μου και του περιβάλλοντος χώρου. Τι να σας πω για την έκσταση που ένιωσα συνομιλώντας μαζί τους! Απαστράπτουν συνεχώς με μια ουράνια λάμψη και έχουν υπέροχα χαμόγελα. Αυτή η λάμψη και χάρη τους βγαίνει συνεχώς και αβίαστα προς τα έξω, δεν γνωρίζουν κάποια άλλη συμπεριφορά ούτε αντιδρούν ποτέ με διαφορετικό τρόπο.

Ακόμη και οι σκληρές και αντρικές καρδιές είναι βέβαιο ότι θα μαγευτούν από τη χάρη τους. Είναι πραγματικά συναρπαστικές απεικονίσεις του Θεού του Έρωτα. Ποτέ μου δεν έχω δει μέχρι τώρα τέτοια ομορφιά. Στο διάτανο οι δαιμονικές δυνάμεις μας, τα πονηρά στρατηγήματά μας, τα αφύσικα σώματά μας, οι αποκρουστικές μορφές μας! Είμαστε πράγματι αηδιαστικοί. Βλέποντάς τους έστω και μια φορά, θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι έχω δίκιο. Γιατί; Ο Κάρα και ο Ντούσανα που πέθαναν στη μάχη ήταν απρόθυμοι να τους πολεμήσουν. Διαμαρτύρονταν και με ικέτευαν: «Πώς μπορούμε να νιώσουμε έχθρα και μίσος και να ριχτούμε εναντίον αυτών των ενσάρκωσεων της θεϊότητας και της ομορφιάς;»

Οι αξιωματούχοι και οι υπουργοί που παρευρίσκονταν στην Αίθουσα άκουσαν την περιγραφή της με έκπληξη και θαυμασμό. Τα λόγια της σάστισαν ακόμη και τον Ράβανα. Η εικόνα του Ράμα, όπως την περιέγραψε η αδελφή του, του προκάλεσε γαλήνη και χαρά, όταν την αναλογίσθηκε. Βαθιά μέσα του αισθάνθηκε την επιθυμία να δει αυτή τη θεσπέσια μορφή ομορφιάς και χάριτος. Καθώς άκουγε την αδελφή του, η οργή, που είχε θεριέψει μέσα του, σιγά – σιγά καταλάγιασε. Αποφάσισε να ερευνήσει ήρεμα τα ακριβή γεγονότα που συνέβησαν στο Παντσαβάτι.

Έτσι, απευθύνθηκε στην αδελφή του λέγοντας: «Αδελφή! Πες μου, αυτοί οι πρίγκιπες ζουν στο Παντσαβάτι μόνοι; Ή είναι και άλλοι μαζί τους; Δεν έχουν μαζί τους ακολούθους, συντρόφους, φρουρούς;» Η Σουρπανάκα απάντησε: «Όχι, δεν έχουν ακολούθους ή συγγενείς ή πολεμιστές. Ο πρεσβύτερος από αυτούς, ο Ράμα, έχει μια γυναίκα μαζί του, η οποία είναι προικισμένη με θεσπέσια ομορφιά. Αυτή είναι ακόμη πιο χαριτωμένη από αυτούς. Είναι ίδια η Θεά του Έρωτα και της Ομορφιάς με ανθρώπινη μορφή. Οι δυο πρίγκιπες αδελφοί κατοικούν στο Παντσαβάτι μαζί μ' αυτή τη γυναίκα. Οι τρεις τους περιδιαβαίνουν ελεύθερα και χωρίς φόβο στα ξέφωτα και στα διάσελα του δάσους. Στην πραγματικότητα ποτέ μου δεν έχω αντικρίσει γυναίκα τόσο τέλει ομορφιάς, που παρόμοια αμφιβάλλω αν υπάρχει άλλη στη Γη ή στον Ουρανό.»

